

Hea klient!

Oleme Jõudluskontrolli Keskuses viimastel aastatel töötanud andmete usaldusvääruse tõstmise nimel ja andmete täpsust kõikjal rõhutanud. Aasta tagasi saadud ICARi eritempli kasutamiseõigus oli Jõudluskontrolli Keskusele ühe olulise eesmärgi täitumine. Kui teenuse täpsus on saavutatud, siis järgmine samm on Jõudluskontrolli Keskuse jaoks töö teenuse kättesaadavuse nimel. Oluline aspekt on teenuse mugavus kliendile, tegemata järeleandmisi andmete usaldusvääruses. Oleme arendanud jõudluskontrolli süsteemi lambakasvatatajatele (Pässu), lihavesisekasvatatajale (Liisu) ning uuendanud sigade jõudluskontrolli andmekogumissüsteemi Possu näol. Õnneks on ka piimaveisekasvatatajatele mõeldud Vissuke pidevalt arenenud, kuid piimaveiste jõudluskontrolli süsteem tervikuna on mõnda aega olnud muutusteta.

Tänaseks on selged eesmärgid, mille suunas piimaveiste jõudluskontrolli teenust soovime arendada. Klientidele huvipakkumad on ehk jõudluskontrolli lihtsustamine ja elektrooniline andmevahetus. Kahjuks ei oska me keegi Jõudluskontrolli Keskusest täna lubada, millised uuendused või muutused on järgmiseks aastaks ellu viidud.

Kindel on aga see, et juba käesolevast kuust katsetame oma võimekust kiirendada teenust tasemeni „täna kogutud proovide vastused väljastame järgmisel päeval“. Loomulikult suudame sellist teenindust taset pakkuda ainult siis, kui meile tulevad korrektselt täidetud paberid!

Loodan väga, et järgmiseks aastaks suudame lahendada aastaid probleemiks olnud andmevahetuse PRIAga, mille tulemusena kaoks ära andmete topeltesitamise vajadus.

Kuid ka siin kehtib vanasõna „tibusid loetakse sügisel“ ja eks meiegi oleme sügisel targemad.

Kaivo Ilves

Jõudluskontrolli Keskuse direktor

Uudised**Eesti piimatoodangu rekord**

Põlva Agro Osühingu lehm Võrgu ületas maikuus senise piimatoodangu rekordi koguni 741 kg võrra. Lehm Võrgu kolmanda laktatsiooni toodang oli 17 535 kg (22.06.06-3-17535-2.6-456-2.73-479-935), mis on Eesti lehmade seas läbi aegade suurim laktatsiooni piimatoodang. Võrgu isa on pull Etazon Lambro-Et, kes on kuulus oma tütarde kõrge piimatoodangu poolest.

Eelmine rekord kuulus Põlva Agro OÜ lehm Haavile, kelle teise laktatsiooni toodang oli 16 794 kg (15.01.06-2-16794-2.58-434-3.26-548-981).

JKK koostatud tabelis “Teadaolevad rekordlehmad läbi aegade” kuuluvad 16 esimest kohta Põlva Agro OÜ lehmadele.

Veiste andmebaasi saab laadida looma foto

Foto laadimine eeldab sisselogimist ID-kaardiga. Foto lisamiseks otsite veiste andmekogus vastava looma ja kui sellel loomale ei ole varem pilti esitanud, siis avaneb tabeli allosas link Lisa pilt. Pildi ülesripitaja saab oma pilte asendada ja kustutada oma pildi vaatamisel põlvnemisandmetes või veiste andmekogus vajutades .

Tagamaks piltide õigsust on fotode riputamine võimalik ID-kaardiga sisenedes ning teiste kasutajate pilte ei saa muuta ega kustutada.

Fotode avaldamise eesmärk on kiire ülevaate saamine lehma või pulli välimikust.

Uued analüsaatorid

JKK ostis Taani firmalt Foss Analytical A/S piimas üldbakterite arvu määramiseks analüsaatorid BactoScan FC 100 ja BactoScan FC 50. Analüsaatorid toolikusega vastavalt 100 ja 50 proovi/tunnis, töötavad läbivoolu tsütomeetria põhimõttel. Praegu toimub analüsaatorite paigaldamine ja kalibreerimine.

Seadmete vahetamise tingis asjaolu, et samast firmast 1999. a ostetud eelmise põlvkonna analüsaatoritele ei toodeta enam tagavaraosaid ja proovide analüüsimiseks vajalikke kemikaale.

Elektroonilised kõrvamärgid nüüd ka Eestis

Jõudluskontrolli Keskus tellis maikuus esimesed elektroonilised kõrvamärgid. Tellitud kõrvamärkide näol on tegemist katsepartiiga. Elektrooniliste kõrvamärkide (edaspidi EID) kasutamist igapäevatoös katsetatakse AS Tartu Agro Vorbuse farmis koostöös DeLaval ASiga.

EID märk sarnaneb väliselt pörsaste märgistamisega kasutatavale nn nõobile. Kõrvamärgis on andmekandja, millesse on salvestatud looma registrinumber. Lisaks salvestatud infole on looma registrinumber kõrvamärgile ka trükitud. Seega on looma võimalik identifitseerida nii spetsiaalset lugejat kasutades kui visuaalselt.

Elektroonilistel kõrvamärkidel on mitmeid eeliseid. Pärast sündi pannakse loomale paremasse kõrva tavapärase kõrvamärk ning vasakusse kõrva andmekandjat sisaldav kõrvamärk (EID). Märgistamiseks sobivad praegu kasutusel olevad aplikaatorid.

Kui farmi tehnoloogia toetab EID lugemist, ei ole edaspidi noorloomadele ja lehmadele enam eraldi respondereid vaja kasutada. Loom identifitseeritakse EID märgi kaudu ning kaob vajadus kasutada igapäevatoös lisaks inventari- ja/või registrinumbrile ka respondri numbrit.

Maailmas on EID märgid kasutusel leidnud loomade identifitseerimisel automaatsõõtjate ja -jootjate puhul, loomade sorteerimisel, loomade kaalumisel, identifitseerimisel lüpsiplatsil nii tavalüpsi kui kontroll-lüpsi käigus ning lihatööstustes.

JKK on teinud Põllumajandusministeeriumile ettepaneku seadusandluse muutmiseks, et Eestis seadustada EID kõrvamärkide kasutamine.

Täidetud laudakaardi tellimine

Alates juulikuust on Jõudluskontrolli Keskusest võimalik tellida põlvnemisandmetega laudakaarte.

Täidetud kaardi hind on 2 krooni, kaartide tellimiseks palume pöörduda klienditeenindajate poole.

Taani jõudluskontrollist

Maikuuks käisid JKK töötajad tutvumas Taani piimaveiste jõudluskontrolliga. Taani sai külaskäiguks valitud põhjusel, et jõudluskontrolli tehakse sarnaselt Eestiga B-meetodil ning farmeritele pakutakse kõrgetasemelist jõudluskontrolli teenust.

Taanis on 550 000 lehma ning 5000 karja. Jõudluskontrollis on 96% lehmadest. Piimatoodang lehma kohta oli 2006. aastal 8778 kg, rasvasisaldus 4,31%, valgusisaldus 3,43%.

Farmid on perefarmid, keskmine suurus 110 lehma ja 100 hektarit. Piimakvoot karja kohta on keskmiselt 840 000 kg. Peamine kasvatatav piimatõug on taani holstein (72%), järgnevad džörsi (12%), taani punane (8%) ja punasekirju holstein (1%).

18,6% karjadest on suurusega kuni 50 lehma, 28,2% karjades on 51-100 lehma, 43,7% karjades 101-200 lehma, 6,2% karjades 201-300 lehma, 1,2% karjades 301-400 lehma. 11 karjas on 401-500 lehma ning 10 karjas rohkem kui 500 lehma. Keskmine karja suurus on kümne viimase aasta jooksul kahekordistunud.

Pidamisviisidest on valdav vabapidamine — 550 karjas on lüpsirobot, ca 3500 karjas lüpsiplats ning ca 1000 karjas peetakse lehma lõas.

RYK (*Registrering og YdelsesKontrol*) — asutus, mida külastasime — pakub piimaveiste jõudluskontrolli teenust kogu riigis ning on iseseisev organisatsioon Taani Veisekasvatuse Föderatsiooni omanduses.

RYK ülesanded on:

- ◆ loomade registri pidamine,
- ◆ kõrvamärkide administreerimine,
- ◆ piimajõudluskontroll,
- ◆ vastutab andmete kogumise eest,
- ◆ vastutab andmete kvaliteedi eest.

Jõudluskontrolliorganisatsioonis on tööl kokku 55 täisajaga töötajat, kellest 43 on kontrollassistendid (tehnikud). Tehniku ülesandeks on kontroll-lüpsi seadmete ja piimaproovide transport ja andmevahetuse korraldamine. Lisateenusena pakutakse ka kontroll-lüpsi tegemist (ca 10 kontroll-lüpsi kuus). Tehniku piirkond koosneb keskmiselt 110 karjast ning ta külastab 10 karja päevas (5 karjal võtab kontroll-lüpsi vahendid ja andmed ning 5 karjale viib kontroll-lüpsi vahendid). Kontroll-lüpsi ametlikuks seadmeks on Tru-Testi elektrooniline piimameeter, mis mõõdab piimakoguse ning võtab piimaproovi (erandiks on lüpsirobotiga karjad, kus on kasutusel spetsiaalne proovivõtutehnoloogia ning lüpsiplatsid, kus on kohapealsed piimameetrid), Tru-Testi *DataHandler* ning ribakoodiga piimaproovipudelid. Kontroll-lüpsil identifitseeritakse lehmad, *DataHandleri* abil ühendatakse lehm ja piimaproovipudeli ning kontroll-lüpsi info. Kontroll-lüpsi lõppedes kontrollitakse andmed ja parandatakse vead, misjärel saadetakse andmed keskusesse.

Piimaproovid transporditakse laborisse, mis teenindab kogu riiki. Piimalabor on eraettevõtte, mis kuulub Eurofinsile ning jõudluskontrolliorganisatsioonil ja farmeritel osalus selles ettevõttes puudub. Piimaproovist analüüsitakse rasva, valgu, laktoosi ja karbamiidisisaldus ning määratakse somaatiliste rakkude arv. Vajadusel kasutatakse jõudluskontrolli piimaproovi ka haigustekitajate kindlakstegemiseks (*Salmonella Dublin* ning paratuberkuloos).

Jõudluskontrolli teenuse eest maksab 100% ulatuses farmer.

Loomade märgistamiseks on kasutusel ka elektroonilised kõrvamärgid, mis võimaldavad looma kiiresti identifitseerida. Lähiajal on Taanis plaan 100% üle minna elektroonilisele identifitseerimisele ja seda eelkõige tapamajade soovil, kellel

võimaldab see oma tööd automatiseerida loomade vastuvõtul.

Loomade andmebaas kuulub Taanis farmerite organisatsioonile ja seda kasutavad erinevad organisatsioonid andmete sisestamiseks ja andmete saamiseks. Kasutusel on personaalarvutiprogrammid, internetipõhised programmid ja PDA(piuharvuti)-programm KvikKoen. Lisaks on võimalik andmeid edastada ka paberil või telefonitsi. Andmete vahetus toimub ka erinevate farmi *management* programmidega. Andmete edastajateks on farmerid, piirkondlikud kontorid, laborid, veterinaarid, seemendusjaamad/seemendajad, piimatööstused, lihatööstused.

Lisaks piimaveiste andmetele sisaldab andmebaas ka taimekasvatuse, seakasvatuse ja ökonoomika andmeid.

PDA-programm KvikKoen on tehtud farmeritele ning võimaldab kiiremat ja täpsemat andmevahetust. Programm võimaldab kasutada alati aktuaalseid andmeid (ainus eeldus on internetiühendus). Puudusena toodi välja probleeme interneti ühendusega farmides ja riistvara (piuharvutite) oodatust halvemat kvaliteeti ja töökindlust.

Taanis nähtu ja kuuldu tekitas palju mõtteid, mida Eesti jõudluskontrolli arendamisel kasutada.

Aire Pentjärv

Väliteenistuse osakonna juhataja

ICARi üldkoosolekVeronas

Seekordne Rahvusvahelise Jõudluskontrolli Komitee (ICAR) üldkoosolek toimus Itaalia kuulsas linnas Veronas. Üldkoosolek erines varasematest eelkõige seetõttu, et koosolekule järgnes praktiline seminar jõudluskontrolli läbiviimisest. Toimus ka ICARi juhatuse koosolek, kus jätkus viimaste aastate aktuaalne arutelu ICARi kvaliteedimärgi olemuse üle. Eelmisel aastal sai Jõudluskontrolli Keskus kvaliteedimärgi *ICAR Special Stamp*, mille uuendamine vanade reeglite kohaselt polnud vajalik. Sellest aastast alates annab ICAR välja uut kvaliteedimarki *Certificate of Quality*, mis kehtib kolm aastat.

Ühe uuendusena on käivitumas ka projekt “Interbeef”, mis on rahvusvaheline lihaveiste ühise hindamise projekt. Projektile kulutatakse käesoleval aastal kokku 80 000 eurot (mida loodetakse projekti käivitumisel tagasi teenida).

Suurim muutus ICARis oli, et alates sellest aastast võivad ICAR liikmeks astuda lisaks jõudluskontrolli organisatsioonidele ka tootmisettevõtted (nt kõrvamärkide või lüpsitehnika tootjad). Sellise muudatusega soovitakse parandada koostööd tootmisettevõtetega, samas annab see jõudluskontrolliorganisatsioonidele võimaluse olla kursis uuendustega.

Praktilise seminari võib alateemade kaupa jagada neljaks.

1. Tootmisettevõtete uuendused, millest ambitsioonikaaim oli firma SAE Afikim poolt tutvustatud farmi piimaanalüsaator, mida huvilistel õnnestus viimasel päeval Bologna Ülikooli katsefarmis töötamas näha. Ambitsioonikus seisnes analüsaatori väiksuses ja faktis, et seade on lüpsiagregaadi üks osa.

2. Parimad kogemused jõudluskontrolli läbiviimiset, kus tutvustati Kanada ja Taani jõudluskontrolli süsteeme ning ühe USA jõudluskontrolliorganisatsiooni piimalaborite lihtsaid tööpõhimõtteid (nt labor töötab kuni proove on).

3. Konkurentsist organisatsioonide vahel ning organisatsiooni arengutest konkurentsi tingimustes rääkisid Suurbritannia, USA ja Hollandi esindajad. Nenditi, et vahemaad ei ole tänapäeval määravad, mida tõestab Hollandi soov teha jõudluskontrolli ja juhtida aretust Hiinas.

4. Väliteenistuse ja assistentide koolitusest olid ettekanded

Suurbritannia, Itaalia, Soome, Iirimaa ja USA esindajatelt. Läbivaks jooneks ettekannetes oli probleem inimeste leidmisega ja eelkõige fakt, et noored ei soovi seda tööd teha. Samas on üldine suund karjade suurenemise suunas ja infotehnoloogia kiire areng, mis annab võimaluse tööd farmis lihtsustada.

Kõik ettekanded on kättesaadavad ICARi kodulehel: http://www.icar.org/%5Cpages%5C2007_annual_meeting.htm.

Järgnevalt mõtteid erinevatest sõnavõttudest.

- Lüpsitehnoloogia uuendamisel tuleks mõelda ka kontrolllülpi läbiviimisele ja piimameetrite asukohale (piimameetrid ei peaks asuma liialt kõrgel või madalal, mis töö ebamugavaks teeb). Probleem on eriti tõsine A-kontrolliga riikides, kus assistendid võtavad proove iga päev.

- Riigi rolli vähenemine jõudluskontrollis on olnud ja on üldine trend.

- Jõudluskontroll peab olema võimalikult lihtne ja mugav, kuid samas täpne.

- Organisationsioonide omavaheline konkurents tiheneb, vajadus on teenuse hinda odavana hoida ja leida odavamaid tehnoloogiaid.

- Infotehnoloogia areng — andmete edastamisel on kasutusel internetiprogrammid, personaalarvutiprogrammid ja pihuarvutite programmid. Näiteks Soomes (karja keskmine lehmade arv ainult 23) on sügisest mobiililahendus andmete edastamiseks.

- Suund on paberivaba teenuse suunas.

- Karjade arv väheneb, kuid karja keskmine suurus on pidevas suurenemises.

- Assistentide oskuste juures on kasvava tähtsusega tehniliste/infotehnoloogiliste teadmiste olemasolu.

- Piimaproovide kasutamine ka muude analüüside tegemiseks (vajalik on piimaproovide ühene identifitseerimine).

- Universaalsemad laborid — ühes laboris jõudluskontroll, veterinaaria, sööt, muld, vesi jne.

- Teenuse aja vähendamine — kuidas vähendada kontrolllülpi ja vastuste vahelist aega.

Kaivo Ilves
Direktor

Tähelepanu!

01. juunist 2007. a. võttis Eesti Post külade jaoks kasutusele uued postiindeksid. Iga küla sai oma individuaalse indeksi kui seda veel ei olnud. JKK klientide andmebaasis on üle 4000 küla, neist enamiku postiindeks muutus. JKK andmebaasis muutmise aluseks olid vald ja küla ning küla nimi pidi esinema kliendi aadressväljas. Muutmata jäid nende klientide indeksid, kes olid palunud oma kirjad saata mujale kui külanimest moodustatud aadress (neid on üle 200). Osadele taludele on Eesti Post andnud eriindeksi, mis erineb küla n-ö üldindeksist.

Kui on kliente, kes on omale Eesti Postist tellinud indeksi või kelle indeks on JKK andmebaasis vale, palume sellest teatada oma maakonna zootehnikule või klienditeenindajale.

Kui Teile väljastatud arvel on kirjas: “Käesolev arve on tasutud lunasummana Eesti Postile”, siis seda arvet **ei ole vaja JKKle uuesti maksta**. Kuna mitmed kliendid on seda siiski teinud, on neil tekkinud ettemaks.

Sellega seoses palume Teil pöörata tähelepanu arvel olevale tekstile, kus on **ettemaksu olemasolu korral** kirjas selle suurus. See on summa, mille võrra võite käesolevat arvet **vähem tasuda**. Küsimuste tekkimisel helistage raamatupidamisse numbril 738 7704.

Piima analüüsitulemuste vaatamine Jõudluskontrolli Keskuse kodulehel

Piimatootjatel on võimalus vaadata piimatööstuste võetud piimaproovide analüüsitulemusi internetist koheselt pärast analüüsitulemuste edastamist piimatööstustele. Selleks tuleb minna JKK kodulehele aadressiga www.jkkeskus.ee ja valida menüüst **Labor** või **Vissuke**.

Valides **Labor**, tuleb edasi valida **proovide tulemused** ja siis **Piimatootjale**. Sisestades piimatööstusest Teile antud kasutajanime ja salasõna, avatakse rakendus, kus täites koodivälja 8-kohalise koodiga (sama numbri kleebib proovivõtja **laudas** piimaproovipudeli kaanele), vaadeldava perioodi alguse- ja lõpuvälja kuupäevadega kujul PPKKAA ja vajutades väljale **Täida päring** kuvatakse ekraanile aken analüüsitulemustega.

Tähelepanu! Kuupäevade välju täites ei tohi päeva, kuu ja aastanumbrite vahele panna punkti ega teisi märke.

Analüüsitulemused on esitatud tabeli kujul proovide analüüsimise ajalises järjekorras. Kuupäev ja kellaaeg näitavad piimaproovis üldbakterite arvu määramise aega. Tuleb mees pidada, et ajavahemik piimaproovi võtmisest piimatootja farmist kuni proovide analüüsimiseni ei tohi ületada 36 tundi. Seetõttu võivad erineda ka proovide võtmise ja analüüsimise kuupäevad.

Tabelis on toodud üldbakterite (bakterid) ja somaatiliste rakkude (som.rakud) arvu analüüsitulemus määratud kuupäeval ning bakterite (2 jooksva kuu) ja somaatiliste rakkude (3 jooksva kuu) geomeetrilised keskmised.

Pidurdusainete väljal 0-ga märgitu näitab pidurdusaineteta piima ja 1-ga viitab pidurdusainete (antibiootikumid, pesu- või desinfitseerimisained) olemasolule piimas. Pidurdusaine esinemisel läheb automaatselt e-kiri piirkondlikule veterinaarinspektorile.

Järgneb külmumistäpi lahter, mille arvuline väärtus võiks olla suurem kui 0,520. Tegelikult määrab piima kvaliteedi võõrvee olemasolu või mitteolemasolu piimas. Seda ei kajasta labori väljastatav külmumistäpp. Võõrvee olemasolu selgitamiseks toorpiimas puudub Eestis kord.

Piima valgu-, rasva-, ja laktoosisaldused on väljendatud protsentides. Ebaloosulikul kõrge või madal piima rasvaprotsent viitab valesti võetud piimaproovile, reeglina mitteküllaldasele segamisele enne proovi võtmist. Piima urea (karbamiidi) sisalduse ja piimavalgu protsente kõrvutades on võimalik otsustada lehmade söötmise üle.

Tabeli viimases lahtris on välja arvatud piima rasvata kuivaine %, mis saadakse piima valgu- ja laktoosisalduse ning piima keskmise mineraalainete sisalduse 0,7 liitmisel ja peab olema suurem kui 8,5.

Soovides korrata või muuta päringu ajavahemikke, tuleb vajutada **Võimalus teha uus päring**, mis kuvab ette uuesti päringute akna.

Tulemuste vaatamisel **Vissukesest** tuleb samuti programmile teada anda piimatööstusest Teile antud kasutajanimi(d) ja salasõna(d) valides rippmenüüst **Üldised** ja edasi juba järjestikku **Meierei proovid** ja **Seadistamine**.

Eduard Punga

*Analüüside osakonna
peatehnoloog*

Vissi konkursid

1. juunil toimus Ülenurmel eesti punase tõu Viss 2007, kus osales 12 loomaomanikku 58 loomaga. Tiitli pälvis AS Tartu Agro lehm Liisu. JKK autasustas traditsiooniliselt esmaspoeiginud grupi võitjate omanikke. Esmaspoeiginud grupi I koha pälvis AS Tartu Agro lehm Immi, II koha OÜ Kõpu PM lehm Egiptus ja III koha võitja OÜ Vaimastvere Agro lehm Ripsi.

Saarte Viss korraldati 15. juunil Upal. Osales 11 loomaomanikku 39 loomaga. Eesti maatõu Vissiks sai Liia Sooääre Ürsi. Punase tõu Vissi tiitli pälvis Kärla PÜ lehm Mella. Holsteini tõi Vissi tiitli pälvis Kõljala POÜ lehm Reedik, kes valiti ka Saarte Vissiks.

EPK konkursil valis kohtunik parima loomaesitleja, kelleks sai Tartu Agro'st Tiina Rodim. Saaremaal olid valijateks JKK töötajad ja parimaks tunnistati Mereranna OÜ lüpsja Eerika Remmelg.

JKK tunnustab kõiki osalejaid!

Läti liitus Interbulli hindamisega

Viimastel aastatel on kolleegid Lätist aktiivselt arendanud lüpsikarja geneetilise hindamise süsteemi.

Sarnaselt meiega otsisid nad Saksamaalt hetkel kõige kaasaegsema hindamismudeli kasutuslitsentsi. Selle konkreetse mudeliga toimub jõudlustunnuste ja udara tervise tunnuste hindamine Saksamaal ja Austrias ning alates möödunud aasta novembrist ka Eestis. Uue hindamismudeli juurutamise ja vastava testlahenduse eduka läbimise järel sai Lätist käesoleva aasta maikuu hindamisel uus liige Interbulli jõudlustunnuste hindamisel nii holsteini tõugude kui ka punaste tõugude grupis.

Õnnitleme Läti kolleegi selle aretuseks olulise tähise saavutamisel!

Kliendiküsitluse tulemustest

Märtsikuus said paljud kliendid JKKst saadetud küsitluslehed, milles uurisime rahulolu pakutavate teenustega ja klienditeenindusega. Täidetud küsimustikke saabus tagasi täpselt 100. Kõige enam oli vastajaid Lääne-Virumaalt, Raplamaalt ja Võrumaalt. Vastajate karja suurus oli alates 4 lehmast kuni 1200 lehmani. **Aitäh kõigile küsitluslehe täitjatele!**

Tulemusi vaadates oli heameel tõdeda, et vastajad on JKK teenusega rahul. Kõige kõrgemalt hinnati teeninduse taset JKK piimalaboris ning maakonnaspetsialistide kompetentsust. Madalaim oli rahulolu piimatööstuste proovide analüüsitulemuste väljastamiskiirusega, kuigi ka siin oli keskmine hinne suurem kui 4. Oleme püüdnud väljastamiskiirust parandada, kiirendades nädala lõpus analüüsitut proovide tulemuste edastamist.

Küsitluse üks eesmärke oli teada saada, mida loomapidajad JKKlt praegusele teenusele lisaks ootavad. Saime asjalikke ettepanekuid, mida püüame tulevikus arvestada. Teie ettepanekud ja soovid JKK teenuse veel paremaks muutmiseks on ka edaspidi teretulnud.

Suur tänu südamlike soovide ja tervituste eest, mis olid paljudele küsitluslehtedele kirjutatud! Seekord naeratas Fortuuna JKK saunalina loosimisel Pilvi Merisalu'le Võrumaalt. **Palju õnne!**

Muhedat

“Juku, kui aedikus on 20 lammast ja üks aiaaugu kaudu sealt välja pääseb, siis kui palju lambaid jääb aedikusse?”

“Mitte ühtegi.”

“Ikka 19 jääb, sa ei tunne üldse aritmeetikat.”

“Vabandust õpetaja, tunnen küll aritmeetikat, Teie lihtsalt ei tunne lambaid.”

Raamatupidamise telefoninumber

JKK raamatupidamisega saab ühendust otsenumbril 738 7704. Kui helistate numbril 738 7700, siis referent suunab Teie kõne raamatupidajale.

www.jkkeskus.ee
keskus@jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskus
Estonian Animal Recording Centre

Kreutzwaldi 48A, Tartu 50094

Tel 738 7700

Faks 738 7702

Piimaveiste ja kitsede jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762
Järvamaa klienditeenindaja	738 7751
Harju-, Hiiu-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Valga-, Võrumaa klienditeenindaja	738 7752
Lääne-, Põlva-, Rapla-, Tartu- ja Viljandimaa klienditeenindaja	738 7753
Lääne-Viru, Pärnu-, Saaremaa klienditeenindaja	738 7754
Põlvnemisandmed (veised)	738 7756
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7735
Raamatupidamine	738 7704

Labor

Kreutzwaldi 46, 50094 Tartu	
Tel	738 7726
Faks	738 7724
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Maakondade zootehnikud

Harjumaa	Maire Põhjala	Tuleviku 3, Laagri, Harju mk	tel 679 6419	gsm 516 7886	K 9.00-16.00
Hiiumaa	Ly Kogermann	Mäe 2, Käina	tel 463 1147	gsm 516 7815	E 9.00-14.00
Ida-Virumaa	Ludmilla Aan	Rakvere 27, Jõhvi		gsm 516 7816	2. ja 4. T 10.00-14.00
Jõgevamaa	Merle Lillik	Ravila 10, Jõgeva	tel 776 0048	gsm 516 7868	E 9.00-15.00; K 9.00-12.00
Järvamaa	Anne Rosenberg	Prääma küla, Paide vald	tel 385 0286	gsm 510 3312	E 9.30-12.00; K 9.30-15.00
Lääne-Virumaa	Ludmilla Aan	Neffi 2, Rakvere	tel 322 7018	gsm 516 7816	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	Posti 30, Haapsalu	tel 473 3007	gsm 509 4675	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	Puuri tee 1, Põlva	tel 799 3007	gsm 520 6231	K 10.00-13.00
Pärnumaa	Malle Unt	Haapsalu mnt. 86, Pärnu	tel 443 3120	gsm 516 7878	E 10.00-14.00
Raplamaa	Maila Kirs	Kuusiku tee 6, Rapla	tel 485 5673	gsm 509 4675	E 9.00-15.00
Saaremaa	Aarne Põlluäär	Kohtu 10, Kuressaare	tel 453 1352	gsm 517 4320	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	Kreutzwaldi 48A-215, Tartu	tel 738 7739	gsm 516 7868	1. ja 3. T 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	Lai 19, Valga	tel 764 1754	gsm 520 6231	2. ja 4. E 10.00-13.00
Viljandimaa	Aini Maalmeister	Vabaduse plats 4, Viljandi	tel 433 3713	gsm 524 0147	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	Liiva 11, Võru	tel 782 1253	gsm 520 6231	T 10.00-13.00